

Varför kaos är granne med gud

En teoriprovande komparativ studie av gemensamma
resurspooler och vilka faktorer som leder till framgångsrik,
hållbar självförvaltning

Abstract

Common pool-resources, or CPR's which they often are referred to, are natural or man made resource systems such as fish stocks or irrigation systems. The size of these resources make exclusion of potential beneficiaries hard and they are also characterized by a high level of rivalry since extraction by one individual negatively affects others possibility of appropriation. Due to these characteristics these resources are often threatened by extinction. Scholars have found however, that these CPR's can be governed in a sustainable fashion by the users them self's. This essay examines the design principles which facilitate the creation of these common-property institutions by focusing on user characteristics and institutional design. This is done by comparing well-managed to mismanaged student dorms which demonstrate the same basic problems and functionality as common-property regimes. The study tests 19 facilitating factors which have been shown to affect the possibility of creating a sustainable self-governing order for CPR's. The findings show that well managed student dorms to a higher degree share norms, have higher levels of social capital and have a more suitable form of leadership. At the same time the study concludes that there are important factors which separate CPR's such as user dependency.

Nyckelord: Gemensam resurspool, självförvaltning, designprinciper, studentkorridor, socialt kapital, normer

*Antal ord:*9731

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	3
1.2	Avgränsning	4
2	Teori	5
2.1	Den gemensamma resurspoolen – En teoretisk definition.....	5
2.1.1	Gemensam resurspool	5
2.1.2	Styrande institutioner	6
2.2	Teoretisk grundläggande problematik.....	7
2.2.1	Allmänningens tragedi	7
2.2.2	Fångarnas dilemma	8
2.2.3	Det kollektiva handlandets logik.....	8
2.3	Designprinciper för självförvaltning	9
2.3.1	Tre verk-19 designprinciper	9
2.3.2	Resursens karaktäristik.....	10
2.3.3	Gruppens karaktäristik	11
2.3.4	Överlappande faktorer resurs och grupp	12
2.3.5	Institutionella arrangemang.....	13
2.3.6	Överlappande faktorer resurs och institutionellt arrangemang	14
3	Metod och Material	15
3.1	Forskningsdesign.....	15
3.2	En korres försvarstal.....	16
3.2.1	Studieobjektets relevans – Är student korridoren en gemensam resurspool?	16
3.2.2	Satsvetenskaplig anknytning	18
3.3	Material	18
3.3.1	Enkätstudie	19
3.3.2	Övrigt material	20
4	Resultat	21
4.1	Resursrelaterade faktorer.....	22
4.2	Gruppens karaktäristik	22
4.3	Institutionella arrangemang.....	23
5	Diskussion och slutsats	25
6	Referenser	28

6.1	Artiklar och böcker.....	28
6.2	Hänvisning till källor på Internet	29
7	Bilaga - Enkät.....	30

1 Inledning

Vi människor är för vår överlevnads skull beroende av jordens resurser. Många av dessa resurser förekommer i form av så kallade common pools, eller gemensamma resurspooler. Med begreppet gemensam resurspool avses en resurs som är öppen för en större mängd individer, som alla kan utnyttja den fritt, samtidigt som det är både dyrt och svårt men inte omöjligt att inskränka tillgången på den. Resurser av den här karaktären finns överallt och avser inte bara resurser av ekologisk karaktär utan även av människan skapade resurser som till exempel broar, parkeringsplatser, bevattningssystem och allmänna toaletter (Ostrom, 1990:64). Naturliga resurser är de mest frekvent förekommande inom studiet av gemensamma resurspooler vilka utgörs bland annat av betesmarker, skogar, vattendrag och fiskebestånd. Den största och viktigaste av våra naturliga gemensamma resurspooler är atmosfären. Den har under mycket lång tid, mer eller mindre varit fri att brukas av vem som helst, på vilket sätt som helst. Användandet av dessa resurser har beskrivits av bland annat Hardin (1968) som beskrivit situation i modellen *allmänningens dilemma* där varje individ försöker maximera sin nytta samtidigt som kostnaderna delas mellan alla användare. Resultatet av denna problematik är till exempel de klimatförändringar som vi nu ser runt om kring i vår värld. Forskare menar att utsläppen måste minska om de effekter vi nu ser skall vara möjliga att vända. Då detta exempel illustrerar problemet gällande gemensam resurspooler på en makronivå, så är problemet minst lika förekommande på mikronivå där till exempel lokala fiskebestånd utarmas som en följd av att individer tar ut mer ur resursen än vad bärkraften tillåter. För att kunna uppnå hållbart brukande krävs det att dessa resurser inte överutnyttjas trots att det finns en mer eller mindre fri tillgång på dem. Det som krävs är helt enkelt någon form av styrning som reglerar uttaget och säkerställer att resursen inte utarmas vilket i slutänden inte är positivt för någon. Att nå djupare kunskap inom detta område är mycket viktigt då det utbredda överutnyttjandet av jordens resurser kan få stora ekonomiska, politiska och sociala konsekvenser för jorden över.

Den traditionella skolan för styrning av gemensamma resurspooler har fokuserat på externa styrsätt frikopplade från brukarna av resursen. De två förespråkade styrmedlen har varit statlig styrning alternativt privatisering (Cavalcanti, 2010:613). Elinor Ostrom, nobelpristagare i ekonomi 2009, och andra forskare (Wade, 1994; Baland & Platteau, 1996) har i stark kontrast till denna gamla teoribildning kommit med belägg för att det vid rätt förutsättningar är möjligt att styra en gemensam resurspool genom interna lösningar mellan brukarna själva. Samtidigt har de senaste decenniernas stora fokus på lokal självförvaltning av gemensamma resurspooler kommit att utstå stark kritik beroende på uppfattning att dessa institutioner enbart är en produkt av en svunnen

tid som saknar relevans i dagens moderniserade marknadsekonomier. Som svar på den högst befogade kritiken medger Ostrom att till viss mån så är eran över för självförvaltning av gemensamma resurspooler likt de denne studerat. Samtidigt menar hon att nya gemensam resurspooler hela tiden skapas, dock i annan skepnad och i andra sammanhang (Ostrom & Dolšak:2003:15). Ett ytterligare argument för fortsatta studier på området framförs av Agrawal (2003:246) och andra (Sick, 2008:95; Quinn, 2006:101) som menar att det finns en växande trend där lokala grupper har börjat innefattas i beslutsprocessen och tilldelats vis form av autonomi vid brukandet av gemensamma resurspooler. Denna decentralisering av styrningen av särskilt naturligt förekommande resurspooler motiveras främst genom staters begränsade tillgång på finansiella medel vilket behövs för till exempel övervakning samt underhåll av resurserna. En annan strakt bidragande faktor är också de lokala brukarnas höga förståelse för resursens beskaffenhet och funktion som på många sätt gör dem bättre lämpade att handha styrningen än externa aktörer så som till exempel staten eller privata intressen. En ökad förståelse kring vad som är nödvändigt gällande designen av en sådan institution samt resursens och brukarnas karaktäristiska skulle eventuellt underlätta i de fall myndigheter och andra organisationer ämnar överlåta hela eller delar av styrningen till brukarna av resursen.

Ett mycket problematiskt inslag som omgärdar studier av gemensamma resurspooler är dock den komplexitet som följer av deras inbäddning i sociala, ekonomiska och politiska externa miljöer vilket adderas till den redan komplicerade interna strukturen (Agrawal, 2003:250–51; Ostrom & Dolšak 2003:17). Agrawal (2003:246) menar på att denna komplexitet bland annat lett till utbredd oenighet bland forskare kring vilka faktorer som egentligen leder till hållbar resursanvändning hos gemensamma resurspooler. En sammanställning av tre framstående studier på området (Wade, 1994; Ostrom, 1990; Baland & Platteau, 1996) av Agrawal (2003:253) visar på att det sammantaget är hela 33 faktorer som avgör utfallet gällande hållbarheten för en lokalt självförvaltd gemensam resurspool. Det är med anledning av ovanstående problematik som denna uppsats ämnar pröva ovanstående teorier genom att tillämpa dem på gemensamma resurspooler.

Gemensamma resurspooler är relativt ovanliga i den ekonomiskt välutvecklande västvärlden och även om det finns exempel på gemensamma resurspooler vilka styrs genom till exempel samförvaltning så är det mycket få till antalet och Sverige är inget undantag (Ostrom 2002:14). På grund av denna situation har en, vid första anblick något udda gemensam resurspool valts ut som studieobjekt; nämligen, studentkorridoren.

1.1 Syfte och frågeställning

Vad denna uppsats syftar till är att undersöka vilka faktorer, eller designprinciper som Ostrom kallar det, som är nödvändiga för skapandet av hållbar självförvaltning. Uppsatsens studieobjekt, studentkorridoren, kan vid en första anblick anses ligga utanför den statsvetenskapliga intressesfären. Dock är det inte uppsatsens mål eller syfte att förklara hur en studentkorridor på bästa sätt kan självförvaltas. Istället är motivet teoretiskt och metodologiskt betingat där valet av korridoren kan motiveras med att den uppvisar en snarlik grundproblematik gällande dess styrning och beskaffenhet och liknar de resurspooler studerade av Ostrom (1990), Wade (1988) samt Baland & Platteau (1996) och syftet blir därför att kunna dra slutsatser applicerbara på gemensamma resurspooler i allmänhet och vilka designprinciper som leder till en hållbar självförvaltning på lokal nivå. Ytterligare utgör korridorerna lämpliga studieobjekt på så vis att de genom sina många likheter och placering i en identisk extern miljö frambringar möjligheten att bortse från många oberoende variabler som annars skulle kunna tänkas försvåra utpekandet av samband mellan orsak och verkan.

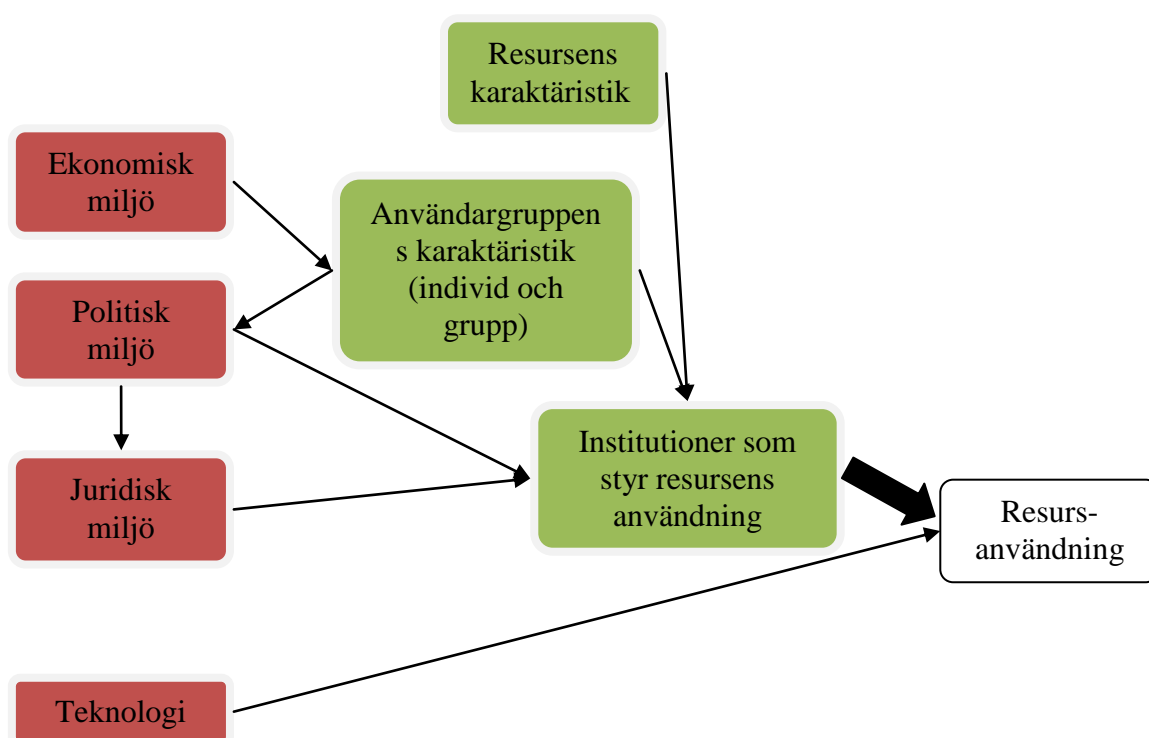
Frågeställning:

Vilka designprinciper är avgörande för skapandet av en hållbar självförvaltning av små gemensam resurspooler?

Denna fråga är det många forskare som ställt sig inom fältet för gemensamma resurspooler. Vad är det som gör att vissa gemensamma resurser kan förvaltas på ett hållbart sätt medan andra inte klarar detta. Genom att jämföra studentkorridorer där de boende har uppnått hållbar självförvaltning med fall där de inte gjort detta är ambitionen att förklara hur det kommer sig att *kaos är granne med gud*.

1.2 Avgränsning

Att försöka undersöka alla aspekter som anses påverka utfallet av samförvaltning tenderar att vara ett överväldigande företag varför det är nödvändigt att avgränsa uppsatsen till ett betydligt mindre område. Figuren nedan är ett analytiskt ramverk vilket används för att analysera olika faktors påverkan på användandet av en gemensam resurspool skapat av Elinor Ostrom. Genom metoden som följer nedan kommer avgränsningen att ske automatiskt på så visa att en mängd variabler kommer att isoleras då de är förekommande hos både välskötta samt misskötta korridorer. De faktorer som kommer att tillåtas att variera är *användargruppens karaktäristik*, *institutioner som styr resursens användning* och *resursens karaktäristik*. Övriga faktorer som enligt denna modell påverkar användningen av en resurs kan anses vara mer eller mindre identiska hos studentkorridorerna och därför inte påverka utfallet. Därav kommer denna studie enbart fokusera på dessa faktorer. Även om resursens karaktäristik i princip är identisk hos dem undersöka korridorerna så inkluderas den här beroende på att forskare funnit att faktorer ibland överlappar varandra i sin påverkan på resursen användning och skapar blandfaktorer.

Figur 1. Faktorer som påverkar användningen av gemensamma resurspooler. (Ostrom, 2002)

2 Teori

I detta avsnitt ges en kortare introduktion till de teoretiska begreppen förknippade med gemensamma resurspooler följt av tre modeller som på ett djupgående sätt förklara den grundläggande problematiken förknippade med denna typ av resurs. Slutligen återges de 19 faktorer eller designprinciper som enligt Ostrom (1990), Wade (1988) samt Plateau & Baland (1996) underlättar skapandet av hållbar självförvaltning.

2.1 Den gemensamma resurspoolen – En teoretisk definition

För att förstå innebörden och den följande problematiken kring allmänna resurser samt gemensamma resurspooler ges under denna del en utförligare beskrivning av de teoretiska begrepp vilka ligger till grund för studiet av gemensamma resurspooler och institutionen som styr över dem. Under de senaste tre decennierna i takt med att intresset för studiet av gemensamma resurspooler ökat så har också flera discipliner kommit att intressera sig för ämnet vilket har resulterat i att samma fenomen kommit att få olika namn (Ostrom & Dolšak, 2003:7). Då läsaren troligtvis inte heller är familjär med många av de frekvent brukade termerna inom detta fält så följer här en redogörelse för de vitala begrepp som används i uppsatsen följda av en teoretisk definition.

Först och främst bör två begrepp förklaras som används frekvent inom detta fält; appropriator och appropriera. Det senare av de två är handlingen bestående av att extrahera ifrån en gemensam resurs och appropriator är en person som utför denna typ av handling.

2.1.1 Gemensam resurspool

Först och främst består en gemensam resurspool av en central resurs som definieras som något som tillgodoser ett behov hos en organism, i det här fallet människor. Dessa resurser kan vara naturligt förekommande eller skapade av människan. Det materiella värde vilket kan utvinnas ur dessa resurser kan vara av antingen ekonomisk eller social karaktär. En resurs kan även utgöras av ett spatialt värde där det är resursens rumsliga aspekt som värderas (Buck, 1998:3). Resurser kan generellt delas in efter två olika attribut; reducerbarhet och

exkluderbarhet. Reducerbarhet anger graden för hur mycket en individs förbrukning av en resurs minskar en annan individs möjlighet att bruka resursen. Exkluderbarhet avser hur lätt eller svårt det är att förhindra andra från att bruka resursen (Cavalcanti et al, 2010:613).

		Reducerbarhet	
		<i>Hög</i>	<i>Låg</i>
Exkluderbarhet	<i>Lätt</i>	Privata varor T.ex. bil, hus	Trängselvaror T.ex. naturresevat
	<i>Svår</i>	Gemensam resurspool Tex fiskebestånd, bevattnigssystem	Kollektiva varor T.ex. luft, försvar

Figur 2. Exkluderbarhet och reducerbarhet hos resurser. (Buck 1998:4)

Denna indelning ger fyra olika kategorier av varor som snarare kan ses som idealtyper än en återspeglning av verkligheten där resurser inte nödvändigtvis behöver anta absoluta värden gällande dessa två attribut (Buck, 1998:6). Gemensamma resurspooler återfinns i det nedre vänstra hörnet och karaktäriseras i ideal fallet av hög reducerbarhet samtidigt som det är svårt att exkluderar individer ifrån att bruka resursen. En gemensam resurspool kan då definieras som *ett reurssystem som på grund av sin storlek får till följd att det är dyrbart och svårt, men dock inte omöjligt, att utesluta eventuella förmånstagare från att ta del av resursen* (Ostrom, 1990:64).

Gemensamma resurspooler skall inte blandas ihop med publika varor trots att dessa delar många attribut (Carter, 2007:175). Detta beroende på att förbrukning av publika varor så som till exempel luft inte leder till att andra individers tillgång på varan minskar. Detta är dock fallet hos gemensamma reurpooler vilka ställs inför utmaningen att finna lämpliga institutionella lösningar för att resursen inte skall utplånas.

2.1.2 Styrande institutioner

Gemensamma reurpooler kan styras och tillträde kan inskränkas genom tre typer av ägande: statligt, privat eller gemensamt. Styrning sker sedan utifrån en regim eller institution och i de fall som de formas för att öka effektiviteten samt uppnå hållbar användning över tid, som är fallet vid självförvaltning, så tenderar dessa regler att stipulera vad brukarna får och inte får göra (Ostrom & Dolsak, 2003:8). En vidare definition av begreppet institution definierar det som en, *sammankopplade mängd regler och praktiker som tilldelar roller, begränsar handlingar samt formar förväntningar. Institutioner kan också innehålla*

organisationer, byrokratiska organ, avtal och informella praktiker vilka parterna godtar (Haas et al.1993:4-5).

En annan definition för den gemensamma resurspoolen hämtad från Buck (1998) lyder: *Gemensamma resurspooler utgörs av extraherbara resurser vilka regleras av egendoms regim/institution.*

2.2 Teoretisk grundläggande problematik

För att beskriva problemet som kringgärdar gemensamma resurspooler så har forskare tagit fram ett flertal modeller för att ringa in det sociala dilemma som medför att dessa resurser i vissa fall exploateras i en sådan utsträckning att de utarmas.

2.2.1 Allmänningens tragedi

Den kanske mest kände i relation till denna problematik är Garret Hardin som 1968 publicerade sin artikel *The tragedy of the commons*, som på svenska kallas för Allmänningens tragedi i tidskriften Science. I denna artikel illustrerar Hardin med en metafor den miljöförstöring som blir resultatet av att många individer har tillgång till och utnyttjar en begränsad resurs. I metaforen som Hardin använde föreställde han sig en betesmark där det rådde i princip öppen tillgång. Herdarna vars djur brukar betesmarkerna antas var rationella och sett från den individuella herdens perspektiv så blir utvecklingen följande: Den fria tillgången medför att herdarna gör en vinst för de egna djuren som betar på den allmänna tillgången samtidigt som de drabbas av en fördröjd förlust genom sitt och andras överutnyttjande av betesmarken. I denna situation har herdarna starka incitament att öka antalet djur då detta leder till direkta vinster samt en mindre del av kostnad förknippad med överbetningen (Ostrom, 1990:30-1). Många hade redan före Hardin gjort denna koppling mellan gemensamt ägda resurser och överutnyttjande. Inom den traditionella resursekonomin har sedermera slutsatsen varit den att en resurs som ägs gemensamt av flera individer kommer att utnyttjas på ett sådant sätt som är mer extensivt än det optimala (Ostrom, 1990:32).

2.2.2 Fångarnas dilemma

En annan modell som till mångt och mycket liknar Hardins är fångarnas dilemma vilken även den pekar på hur individuellt till synes rationellt handlande i själva verket kan vara irrationellt från kollektivet sett. Denna modell använder sig av en liknelse där två brottslingar arresteras för ett brott de har begått tillsammans. De förhörs åtskilda och under förutsättningen att om de båda förnekar sin skuld så kommer de båda att få milda straff. Skulle däremot en välj att vittna mot den andre samtidigt som denne förnekar så skulle resultatet bli ett hårt straff för den som nekat och en friande dom för den som vittnat. I fallet då båda väljer att vittna blir resultatet en moderat dom för de båda. Det finns bara tillfälle för de båda fångarna att välja en gång och de kan inte kommunicera med varandra. Det ligger i båda fångarnas intresse att samarbeta vilket i detta fall hade inneburit att de båda neka till brott. Problemet är dock att de inte vill riskera en situation där de är tysta samtidigt som deras medbrottslig väljer att vittna. Det mest rationella i denna situation blir därför att de båda vittnar och trots att detta är suboptimalt så är det den dominanta strategin då de inblandade parterna inte får kommunicera och då spelet bara upprepas en gång (Wade, 1987:97-8).

		Fånge B	
		Nekar	Vittnar
Fånge A	Nekar	6 mån / 6 mån	10 år / Friges
	Vittnar	10 år / Friges	2 år / 2 år

Figur 3. Fångarnas dilemma

2.2.3 Det kollektiva handlandets logik

En tredje modell är Mancur Olsons *the logic of collective action* från 1965 i vilken han beskriver svårigheten för individer att inse värdet av gemensam välfärd i jämförelse med individuell. Olson kom att starkt kritisera vad han uppfattade som en stark optimism kring dåtidens gruppteori som antydde att personer med gemensamma intressen skulle baserat på detta göra gemensam sak. Han ifrågasatte också utsagan om att det räckte med möjligheten av att uppnå en fördel för att kollektivt handlande skulle uppstå och istället menade han på att, om en individ har fri tillgång till en resurs, så kommer den samme inte att frivilligt bidra till underhåll av resursen (Ostrom, 1990:34–35).

Den centrala aspekten för dessa modeller är problemet med snålskjutsåkning vilket blir resultat av att en person inte kan exkluderas från en resurs vars fördelar tillhandahålls av någon annan. I en sådan här situation finns det inget incitament för den snålskjutsåkande individen att bidra och om en hel grupp individer väljer detta sätt att resonera kommer resursen att börja degenerera. I värsta fall kommer beslutprocessen att bli präglad av detta tankesätt vilket i slutänden medför en situation som är mycket sämre än den då hade individerna samarbetat (Ostrom, 1990:36).

2.3 Designprinciper för självförvaltning

Enligt ovanstående teoretiska modeller borde det inte finnas någon möjlighet till kollektivt handlande mellan individer då denna typ av beteende bryter mot individens rationellitet till förmån för kollektivets. Men i verkligheten är inte appropriatorerna av gemensamma resurspooler begränsade på samma sätt som de i fångarnas dilemmas vilket har resulterat i en paradox där empiriska studier har visat på åtskilliga självreglerade hållbara gemensamma resurspooler vilka har reglerats av brukarna själva genom gemensamt skapade institutioner. Dessa institutioner har noterats världen över och det är inte ovanligt att de har en historia som sträcker sig flera hundra år tillbaka i tiden. I den forskningen som har gjorts på självreglerande gemensamma resurspooler av bland annat Ostrom (1990), Wade (1988) samt Baland & Platteau (1996) har resulterat i designprinciper, det vill säga faktorer som underlättar skapandet och bibehållandet av hållbart brukande av gemensamma resurspooler. Trots relativt extensiva studier gällande de kausala samband vilka underlättar skapandet av dessa institutioner så finns det ingen konsensus kring vilka dessa faktorer är (Agrawal 2003:246). Nedan följer en sammanställning av faktorer som dessa ovan nämnda forskare pekat ut och konstaterat som avgörande för lyckad självförvaltning.

2.3.1 Tre verk-19 designprinciper

Totalt sett finner Ostrom (1990), Wade (1988) samt Baland och Plateau (1996) 33 faktorer eller förutsättningar vilka påverkar möjligheterna för att en brukargrupp själva skall kunna uppnå hållbar användning av en gemensam resurs. Det finns många likheter mellan dessa tre och många faktorer är förekommande hos fler än en forskare. Ett fåtal faktorer utgörs också av kombinationer av de tre huvudgrupperna. Exkluderat externa faktorer och de faktorer som identifierats hos flera återstår 19 unika faktorer fördela på de tre överkategorierna. Dessa 19 faktorer innefattar också så kallade överlappande designprinciper som berör mer än en typ av faktor.

1. Resursens karaktäristik	Forskare
Liten storlek	RW
Klart definierade gränser	RW, EO
2. Gruppens karaktäristik	
Liten storlek	RW, B&P
Klart definierade gränser	RW, EO
Delade normer	B&P
Tidigare lyckade erfarenheter – Socialt kapital	RW, B&P
Passande ledarskap – Ung, familjär med externmiljö och knuten till lokal styrande elit	B&P
Interdependens mellan gruppmedlemmar	B&P
Heterogen beskaffenhet, homogen identitet och intresse	B&P
1 och 2. Relation mellan grupp och resurs	
Överlappning mellan resurs och boende	RW, B&P
Hög nivå av dependens mellan grupp och resurs	RW
Rättvis fördelning av resursen	B&P
3. Institutionella arrangemang	
Enkla regler som är lätta att förstå	B&P
Lokalt styrd tillgång och utformning av styrning	RW, EO, B&P
Enkelt att upprätthålla regler	RW, EO, B&P
Graderade sanktioner	RW, EO
Tillgång till kostnadseffektiv rättskipning	EO
Övervakare ansvarsskyldiga gentemot brukare	EO, B&P
1 och 3. Relation resurs och institutionellt arrangemang	
Matchning av skörderestriktioner med regenerering av resurs	RW, EO

Tabell 1. Sammanställning av Ostrom, Wade och Baland & Platteau. (Agrawal, 2002).

2.3.2 Resursens karaktäristik

Wade (1988) är ensam om att föra fram resursens storlek som en påverkande faktor dock skall det påpekas att Ostrom i sina studier enbart undersöker små resurspooler vilket medför att även hon kan tillskrivas denna designprincip. Däremot får han explicit stöd av Ostrom (1990) gällande vikten av klart definierade gränser vilket innebär att resurspoolens faktiska gräns preciseras. Följden av detta är att utomstående kan hindras från att utnyttja resursen samtidigt som det säkerställer att de som investerar i resurser får tillbaks på sin investering. För att uppnå kollektiv handlande i syfte att bevara resursen menar Wade och Ostrom att de som inte tillhör gruppen måste kunna exkluderas (Ostrom 1990:140).

2.3.3 Gruppens karaktäristik

Vad gäller gruppen som brukar resursen så menar både Wade (1988) samt Baland & Platteau (1996) att storleken har en negativ påverkan på möjligheten till hållbar självförvaltning. Ju större gruppen är desto större är chanserna att regelbrytare inte upptäcks vilket skulle tära på resursen på ett icke hållbart vis. Vid mindre antal och särskilt om dessa lever och verkar inom ett litet område så ökar också chanserna till personliga relationer vilket i sin tur medför att brukarna får incitament till att tänka över sitt handlande och dess långsiktiga konsekvenser (Baland & Platteau, 1996:299). Resultatet utav detta är att kortsiktiga och opportunistiska beteenden avvärjs samtidigt som nära relationer också får till följd att individerna får en bra insyn i varandras beteenden och preferenser.

Förutom en definiering av resursen gränser bör även gruppen vara klart definierad på så vis att det är fastslaget vilka individer som har tillgång till resursen. Enligt Ostrom (1990:140) kan det ses som den mest grundläggande faktorn i jakten på hållbar självförvaltning. För det är just genom att gå från fri tillgång till gemensam som det finns någon möjlighet att börja begränsa approprieringen.

Enbart Baland & Platteau (1996) tar upp delade normer. I detta fall innebär det att individer som utövar gemensamt ägande av en resurs och delar samma moralnormer kommer följden att bli ett strukturerat beteende och ett ömsesidigt förtroende tack vare utvecklandet av en gruppidentitet. Detta medför en förändrad pay-off struktur hos individerna vilket för med sig mindre snålskjutsåkning samt regleröverträdelser. Genom att bidra till det allmänna manifesterar individen att denne vill vara en del av gruppen vilket sedermera också stärker gruppidentiteten (Baland & Platteau, 1996:118-119).

Tidigare positiva erfarenheter av lyckade fall av självförvaltning i form av socialt kapital tillskrivs också bidra till hållbar användning. Både Wade (1988) samt Baland & Platteau (1996) stipulerar att tidigare positiva erfarenheter av kollektivt handlade skapar ett socialt kapital vilket underlättare samarbete då gruppen ställs inför nya problem av kollektiv art (Baland & Platteau, 1996:344). Sett till dess funktion kan socialt kapital definieras som värdet hos de sociala strukturer vilka kan användas av individer för att tillgodo se sina intressen. Skapandet sker genom t.ex. delad historia, religion, etnicitet eller annan grupp tillhörighet. Det sociala kapitalet tar sig sedan uttryck som en form av kollektiv kunskap, respekt för delade regler och normer (Katz, 2000:114)

Ett effektivt, lokalt och karismatiskt ledarskap har noterats ha en positiv effekt beroende på dess förmåga att organisera skydd av resursen samt förhandla med myndigheter. Vidare hjälper ledaren till att uppmärksamma de gemensamma problem gruppen står inför. Denne kan också övertyga om att kollektivt handlade är fördelaktigt, samt statuera ett gott exempel genom föredomligt beteende. Ledaren har sedan också en mobiliserande effekt på övriga gruppmedlemmar som är nödvändig för att koordinera insatser. Sist men inte minst tillskrivs också en god ledare förmågan att säkerställa rättvis och opartisk behandling vid utförandet av regler och sanktioner (Baland & Platteau, 1996:337-338).

Både Baland & Platteau (1996) samt Wade (1988) för fram inomgruppslig interdependens. Enligt dessa utgör det ömsesidiga beroendet en stabil bas att bygga den institution på som sedan skall värna för att den gemensamma resursen används på ett hållbart sätt (Agrawal, 2001:1658).

Heterogenitet behöver i detta sammanhang inte enbart verka negativt på gruppens möjligheter att uppnå en hållbar självförvaltning men det kan även föra med sig stora svårigheter. För stora olikheter inom gruppen rörande till exempel kulturell bakgrund eller etnicitet har observerats kunna leda till samarbetssvårigheter vilket har lett till en negativ påverkan på den gemensamma resursen. Förklaringen till detta brukar främst anses komma av kulturernas olika uppfattningar av normer, regler, sociala konventioner och normer rörande samarbete. Uttryckt på ett annat sätt innebär detta att sannolikheten för en hållbar självförvaltning ökar om brukarna är en homogen grupp gällande intressen och identiteter. En annan negativ aspekt rörande heterogenitet är att om brukargruppen har allt för olika intressen rörande resursen brukande så kan det leda till att det kan bli problematiskt att komma överens om hur den gemensamma tillgången skall styras. Däremot kan heterogenitet vara positivt om det handlar om brukargruppens individuella beskaffenhet rörande tillgångar, kunskap och färdigheter. Vid en sådan situation stimuleras gruppmedlemmarna till att samarbeta då de är i behov av varandra för att få ut så mycket som möjligt av resursen utan att förstöra den (Baland & Platteau, 1996:305).

2.3.4 Överlappande faktorer resurs och grupp

Boende i anslutning till resursen har av forskare (Wade, 1988; Baland & Platteau, 1996) funnits ha en positiv effekt på samarbetet. Detta för med sig att resursen blir lättare att övervaka och regleröverträdelser kan lättare upptäckas. Bevakningssystem utgör ett bra exempel på just detta då stöld av vatten nästa är omöjlig utan att grannen tar notis om detta vilket kommer av att brukargruppens boende finns i direkt anslutning till den gemensamma resursen (Baland & Platteau, 1996:315).

Bland sina variabler så lägger Wade (1988) också till att utgången är beroende av gruppmedlemmarnas beroende utav resurs systemet. Det vill säga att om en grupp eller individ har en alternativ källa till inkomst så är chansen lägre att den aktuella resursen kommer brukas på ett hållbart sätt. Slutligen menar också Baland & Platteau (1996) att en rättvis fördelning av fördelar kommande från resursen samt tillgång på dessa är avgörande om resursen skall komma att brukas hållbart genom självförvaltning.

2.3.5 Institutionella arrangemang

Regler bör enligt Baland & Platteau (1996) vara så enkla som möjligt och detta på grund av att de ska vara lätta att förstå samt att de skall vara möjliga att beivra vid regelöverträdelser. Vidare hävdar de att reglerna bör även ge samtliga i gruppen jämlika rättigheter gällande tillgång och tilldelning av resursen.

Samtliga tre verk nämner vikten av att appropriatörerna själv får designa sin egen institution för styrning av den gemensamma resursen. Fördelen är här att användarna själv ofta besitter en bättre kunskap om rådande förhållanden både sociala och fysiska som sedan kan användas för att skraddarsy en välfungerande institutionell ordning vilket skulle vara betydligt svårare för en extern part. Det är därför fundamental enligt Ostrom (1990), i de fall det finns överordnade myndigheter, att dessa erkänner de lokala brukarnas rätt till självförvaltning (Ostrom, 1990:153). Reglerna som skapats bör också med lätthet kunna upprätthållas och straff skall kunna delas ut vid regelöverträdelser. Skall reglerna följas så måste det också finnas en inrättning för lösningar av eventuella konflikter då till och med de tydligaste regler kan ge upphov till meningsskiljaktigheter. Om till exempel varje hushåll som gemensamt brukar en resurs är av de gemensamt uppsatta reglerna tvungna att skicka en medlem för att underhålla resursen så måste eventuella brott mot denna överenskommelse följas av en bestraffning annars riskerar fler att bryta mot de gemensamma reglerna och resursens hållbarhet kan komma i fara. Utan institutioner för konfliktlösning är risk överhängande att småskjutsåkning blir ett allt större problem då ingen vill vara ”idioten” som följer reglerna när ingen annan gör det (Ostrom, 1990:153-4).

Wade (1988) och Ostrom (1990) tillägger också att de straff eller sanktioner som utdelas till följd av brott mot de gemensamma reglerna bör vara graderade efter hur grov överträdelsen är och bör även utdömas av brukarna själva (Ostrom, 1990:143). Enligt Ostrom (1990:144) är det ett utmärkande drag hos robusta institutioner med självförvaltning att rättskipning sker internt och inte med hjälp av externa myndigheter. Även övervakning sker av brukarna själv vilket skapar en form av kvasifrivillighet att följa reglerna.

Brukarna av den gemensamma resursen bör enligt Ostrom (1990) också ha tillgång till snabb kostnadseffektiv konfliktlösning för de konflikter som kan uppstå mellan appropriatörer eller mellan appropriatörer och eventuella tjänstemän.

Den sista av de institutionella faktorerna som påverkar resurspoolers varaktighet handlar om övervakarnas ansvars- samt redovisningsskyldighet gentemot appropriatörerna. Både Ostrom (1990) samt Baland & Platteau (1996) menar att den som är tillsatts att övervaka brukandet av en resurs också måste kunna ställas till svars utav appropriatörerna själv oavsett om övervakaren kommer från en extern myndighet eller själv tillhör brukargruppen (Ostrom, 1990:143).

2.3.6 Överlappande faktorer resurs och institutionellt arrangemang

Den avslutande faktorn rör den institutionella anpassningen efter resursens beskaffenhet. Både Ostrom(1990) och Wade (1988) menar att det institutionella arrangemang som styr appropriatorernas alla interaktioner med resursen måste vara designade efter resursens natur. Denna utformning bestämmer när, var, vem, hur och hur mycket en medlem av gruppen får appropriera ifrån resursen. Övriga regler kan också beröra sådant som tillhanda hållande av material, arbetskraft, pengar etc. (Ostrom, 1990:141-42).

3 Metod och Material

3.1 Forskningsdesign

Denna uppsats är utformad som en teoriprövande jämförande studie baserad på most similar systems design. Anledningen till anläggandet av just denna metod är därför att komparativa metoder är synnerligen lämpade för just teoriprövning (Hopkin, 2002:250) och genom användandet av en most similar systems design är det möjligt att skapa variation i den beroende variabeln och försöka approximera en experimentliknande situation (Teorell & Svensson, 2007: 222). För statsvetare generellt är det en utmaning att kunna upprepa resultat samt att kunna manipulera rådande betingelser. Det också är allmänt känt att samhällsvetaren aldrig kommer kunna återskapa naturvetarens laboratoriesituation (Hopkin, 2002:250). Samtidigt syftar en most similar systems design åt att närma sig laboratoriesituation genom att välja ut fall vilka varierar i sin beroende variabel, dvs effektvariabeln, men som förövrigt är mycket lika. Metoden ämnar därför ändra de rådande förutsättningarna i syfte att finna den kausala kopplingen mellan orsak och verkan. Detta leder slutligen till att antalet förklarande variabler reduceras och underlättar en empirisk prövning av resultatet (Hopkin, 2002:254). Det föreligger mycket starka skäl att välja just denna metod med anledning av att studentkorridorer är oerhört lika varandra både sett till de som bor på korridorerna, dess funktion samt den strukturella uppbyggnaden. Då denna uppsats ämnar undersöka vilka faktorer som påverkar utfallet och leder till en framgångsrik självförvaltning av en gemensam resurs kan metoden att studera studentkorridorer bistå med att konstanthålla en mängd variabler vilka hade varit svåra att kontrollera vid användningen av "verkliga" fall då gemensamma resurspooler tenderar att vara av väldigt varierande art och betydligt mer komplexa gällande den interna ordningen tillika den externa. Forskare som ägnar sig åt detta område använder sig relativt frekvent av rena experiment för att just pröva teorier vilka uppstått ur empirisk forskning. Ostrom (1997:4-6) prövar bland annat i ett experiment rationellt beteende i syfte styrka tesen om att människor faktiskt kan finna det mer rationellt att avstå appropriering beroende på avtagande avkastning från en resurs. På samma sätt kan detta upplägg liknas vid en experimentell situation där faktorer vilka funnits leda till hållbart brukande av gemensamma resurser testas i identiska miljöer samtidigt som ett fåtal variabler tillåts variera. En ytterligare försvårande aspekt med att använda fall vilka är betydligt mer komplexa hade också varit att finna fall som är så pass lika varandra att ovan beskrivna metod skulle låta sig användas. Enligt King mfl (1994:128-138) bör man dock inte använda sig av denna urval metod då risk är att urvalsskevheter uppstår som i sin tur kan bidra till att den kausala effekten

underskattas. Denna kritik besvaras av Teorell och Svensson (2007:223-224) genom att påpeka att denna skevhet är förknippad med stora urval och dessutom är kännedom om den beroende variabeln mycket behjälpligt vid strategiska urval av få fall. Tillskillnad från most different systems design finns det också vis möjlighet att dra slutsatser ifrån most smiliar systems design rörande kontrafaktisk skillnad och isolering (Teorell & Svensson, 2007:228).

3.2 En korres försvarstal

3.2.1 Studieobjektets relevans – Är student korridoren en gemensam resurspool?

Det kan förefalla något udda att hävda att en studentkorridor i Lund skulle ha några större likheter med till exempel ett bevattningssystem i Nepal eller ett fiskebestånd i södra Turkiet. Dock är det för denna uppsats skull fundamentalt att denna kopplings görs. Den grundläggande problematiken som beskrivs ovan i teoriavsnittet återfinns i mångt och mycket samma hos både studentkorridorer och gemensamma resurspooler och dessutom skulle författaren av denna uppsats med bestämdhet vilja häva att en studentkorridor utgör en gemensam resurspool. Det kan givetvis argumenteras att det finns skillnader mellan de bevattningssystem studerade av t.ex. Tang (1991) och studentkorridoren sett till resursens karaktär samt brukarnas grad av resursberoende. För brukarna av de resurser vilka studerats av Ostrom med flera så utgör dessa ofta den enda källan till inkomst och det är därför oerhört viktigt att dessa resurser bevaras beroende på att det sällan finns några sociala skyddsnät då dessa resurser är mest frekvent förekommande i utvecklingsländer. Men samtidigt skall det också poängteras att skillnaderna mellan de olika typerna av varor i figur 2 inte är lika absoluta som de kanske kan förefalla. I själva verket är gränsen mellan de olika typerna av varor betydligt mer diffus och utgör ett spektra av olika varor där många av de studerade gemensamma resurserna (Ostrom, Wade, etc) varierar gällande graden av exkluderbarhet samt reducerbarhet. För att belysa studentkorridorens likheter med så kallade gemensamma resurspooler kommer därför nedan en kortare jämförelse mellan just studentkorridoren samt en annan konstruerad form av gemensam resurspool; bevattningssystemet.

Både i fallet studentkorridoren samt bevattningssystemet så krävs det att de som har rätt att bruka resursen också hjälper till vid underhållet av den. Korridorens kök måste rengöras, disken måste ställas in och sopor måste slängas. Samma sak gäller för bevattningssystem som löper längsmed böndernas åkrar. Den gemensamma resursen måste underhållas genom reparationer och underhåll av damluckor och kanaler för att vatten skall kunna ta sig från källan och ut i systemet. En ytterligare likhet är att en individs arbete tillfaller alla i gruppen lika mycket vilket gör det svårt att exkludera någon från att ta del av det arbete som någon annan utför. Denna situation lockar i båda fallen till så kallad småskjutsåkning. Vad gäller resursernas reducerbarhet kan det dock konstateras

att det föreligger vis skillnad fallen emellan samtidigt som denna skillnad inte skall överdrivas. Vattnet som bevattningssystemet är utformat för att distribuera kan vid ett för högt uttag ta slut genom till exempel regelvidrig appropriering av brukarna. Vad gäller till exempel studentkorridorens kök så skulle det gå att resonera på samma sätt genom att säga att resursen degenererats genom att några appropriatörer brutit mot de institutionella regler som styr användningen. Ett för högt uttag av vatten ifrån ett irrigationssystem innebär heller inte att resursen, precis som i fallet med korridorköket, är förbrukad för alltid. I studentkorridorens fall behövs arbetsinsatser för att återställa köket i önskat skick samtidigt som ett för eftersatt underhållsarbete i längden kan leda till att delar av resursen måste bytas ut. Det finns många exempel på korridorer som behövt genomgå betydande renoveringar på grund av eftersatt underhållsarbete av brukarna vilket resulterat i till exempel besök av råttor och vägglöss (SVT.se; Hemhyra.se). Vad gäller bevattningssystemet leder inte heller en momentant överutnyttjande till att resursen aldrig kommer återhämta sig, vilket den gör så fort vattentillströmningen återigen fyllt på magasinen (Tang, 1991:42-3). Däremot är det en väsentlig skillnad fallen emellan att studentkorridoren faktiskt *kan* återsällas genom arbete samtidigt som inga insatser kan påskynda bevattningssystemets återhämtning.

Sett till de teoretiska definitioner av den grundläggande problematiken hos gemensamma resurspooler som framfördes i teorikapitlet så har studentkorridoren likheter med dessa dock kanske i varierande grad. Precis som i ovanstående jämförelse mellan studentkorridoren och bevattningssystemet ligger problematiken i snålskjutsåkning samt svårigheten med att kunna stänga ute visa individer från resursen som utnyttjar den men som inte bidrar till dess underhåll eller tillhandahållande. Däremot finns det en skillnad mellan den logik som styr användandet av korridoren och den som råder på Hardins gemensamma betesmark. Frågan är om det går att hävda att de boende på korridoren har samma typ av incitament att överutnyttja sin resurs som herden har? I herdens fall ökar denne sin avkastning ju fler djur han låter beta på den gemensamma marken. En boende på en korridor kan dock inte sägas ha något incitament till att överutnyttja den gemensamma resursen då appropriatörens nytta inte ökar därigenom men det har å andra sidan inte brukaren av bevattningssystemet heller som efter att denne fått nog med vatten inte tjänar något på att ta ut mer. Det finns dock en möjlig koppling mellan korridoren och Hardins exempel. Genom att se till exempel korridorköket som en resurs vars standard avgörs av brukarnas insatser i form av tid så kan brukarna sägas ha incitament till att inte samarbete gällande korridorens skötsel då de är lockade att ”plock ut” tid ur resursen. I takt med att fler och fler väljer att ”stjäla tid” så blir till slut resultatet att resursen utarmas och situationen liknar mycket den som Hardin beskriver.

En annan aspekt där de båda resurserna är relativt lika är den institutionell styrning. Bevattningssystem använder sig ofta av roterande scheman som avgör vem som gör vad och vem som har rätt till vad vilket även studentkorridorer tenderar att använda sig av (Ostrom 1990:76).

Sammantaget föreligger det starka skäl att hävda att studentkorridoren är en gemensam resurspool till sin funktion samt beskaffenhet och liknar på många sätt bevattningssystemet. Däremot kan den kanske största skillnaden ligga i faktumet att studentkorridoren som resurs inte är kopplad till grundnäringen för dess brukare, vilket bevattningssystemet är. Den stora vattendelaren är således att studentkorridoren saknar kommersiellt intresse. Men detta faktum kan dock inte förklara varför vissa korridorer fungerar samtidigt som vissa inte gör det.

Empiriska observationer visar att resurser både med och utan kommersiellt intresse kan så väl lyckas som misslyckas med självförvaltningen.

3.2.2 Satsvetenskaplig anknytning

I uppsatsens inledning framfördes att Elinor Ostrom utstått kritik för sin forskning beroende på att en del ansett denna typ av styrning som utdöende. Vad gäller denna uppsats kan självklart samma kritik anammas samt faktumet att studieobjektet som i detta fall är en studentkorridor saknar viss statsvetenskaplig relevans. På den senare punkten är kritiken till vis del befogad samtidigt som stycket ovan visat på stora likheter mellan just för statsvetenskapen intressanta gemensamma resurspooler och studentkorridorer. Som också framförts ovan är fokusen inte inställd på studentkorridoren utan snarare på dess funktion som en gemensam resurspool. Den kritik som Ostrom fått utstå har hon mött genom att peka på att självförvaltning av gemensamma resurspooler ständigt byter form. Samförvaltning är ett exempel där staten tilldelat brukargrupper en större grad av autonom styrning som också vuxit i popularitet i en värld där samhällen till vis del verkar återgå till det mer regionala och lokala som en motreaktion på globaliseringens delvis nedbrytande effekter. Den rådande miljödebatten gällande hållbar utveckling och miljöförstöring har banat väg för denna utveckling och möjligtvis erbjuder sam- och självförvaltning en allt mer attraktiv lösning vad gäller hållbarhet och effektivitet än de alternativ som tidigare funnits. Tidigare har forskningen inom ramen för gemensamma resurspooler i första hand fokuserat på naturresurser vilka har utgjort grunden för människors livsnäring. I dagens samhälle och som en följd av det ökade intresset riktat mot hållbar utveckling och globala miljöproblem så finns möjligheten att självförvaltning och gemensamma resurspooler också kan bli ett politiskt redskap för att komma till bukt med överkonsumtion och resursförbrukning genom skapandet av samägda resurser. Kanske är dessa former av resurser och styrning lösningen på hur välstånd kan uppnås utan konsumtionsbaserad tillväxt vilken ofta har överkonsumtion och miljöförstöring som följd (Jackson, 2009:113). Gemensamma resurspoolers era av självförvaltning är kanske inte är över utan möjligtvis är det precis som Ostrom menar att de ständigt byta skepnad och kanske är det faktiskt nu som vi står inför självförvaltningens storhetstid i och med världens uppvaknade inför de globala miljöproblem som akut måste lösas.

3.3 Material

Det empiriska material som samlats in och ligger till grund för denna uppsats syftar i samtliga fall till att beskriva den gemensamma resursen, dess brukar samt resursens styrande institutionella arrangemang. Två olika typer av källor har använts i sökandet efter adekvat information. Gällande en del fysiska attribut hos resursen och annan relevant information om korridorerna så har andrahandskällor i form av dokumentation från AF-bostäders hemsida. Den största delen av det

empiriska materialet härrör från en enkät vilken har lämnats ut till samtliga boende på de fem korridorerna som denna studie innefattar.

3.3.1 Enkätstudie

Utformning

För att kunna mäta i vilken utsträckning de 19 designprinciperna var förekommande på korridorerna har detta gjorts genom en enkät riktad till samtliga boende på de fem studentkorridorerna. 34 frågor har konstruerats för att mäta förekomsten av 19 designprinciper vilka ansågs möjliga att mäta med hjälp av enkäten. I vissa fall har flera frågor fått konstrueras för att mäta en variabel och i vissa fall har det räckt med en. Beroende på designprincipens nivå av abstraktion så har operationaliseringen varit mer eller mindre problematisk. För att till exempel bedöma socialt kapital så behövs flera frågor samtidigt som bedömningen av den allmänna uppfattningen kring reglers komplexitet inte kräver mer än en fråga. Enkäten består både av öppna och bundna frågor. Valet att nyttja båda typerna baserades på att svaren i vissa fall inte gick att förutse och icke rörde ställningstagande om ett specifikt område vilka de slutna frågorna gjorde. De bundna frågorna utformades efter den så kallade likert-skalan vilken är lämplig vid frågor om självvärdering samt för att pejla åsikter och attityder vilket ofta var fallet för frågorna i denna enkät (Andersson, 2007). Eftersom det även förekommer utbytesstudenter på vissa korridorer gjordes även en engelsk översättning av enkäten vilken utformades på ett enklare och mer pedagogiskt sätt för att minimera eventuell språkförbistring. En ytterligare aspekt som höjt validiteten hos denna enkät är faktumet att den är så pass extensiv och uttömmande. Den innehåller 34 frågor med flera underfrågor samtidigt som respondenterna i ett flertal fall ombes ge utförliga skriftliga svar. Enkäten testades också innan den delades ut på två testpersoner vilka både bor på korridor för att undersöka i fall det var något i dess utformning som var oklart vart efter enkäten justerades.

Urval

Uppsatsen använder sig av fem studentkorridorer vilka har valts ut på grundval av dess kategorisering som antingen en välskött eller misskött korridor vilket avser nivån av renlighet och städning på korridorerna. Av dessa fem korridorer har AF-studentbostäder förmedlat fyra korridorer, två välskötta och två misskött belägna i samma studentområde och är identiska i hänseendena storlek, standard och antalet boende. Givet AF-bostädernas insikt rörande korridorernas allmänna standard bör detta urval anses bidra till uppsatsens validitet. Den femte korridoren är en välskött korridor belägen i ett annat studentområde dock med samma antal boende och liknande standard. Distributionen av enkäterna har sköts genom att AF-bostäder kontaktat någon boende på korridorerna, oftast korridorsförmannen, vilken sedan har haft hand om utdelning och insamling av enkäterna.

Databearbetning

Bearbetningen av enkätmaterial har sedan följt en standardiserad arbetsgång där den eller de frågor som haft till uppgift att mäta en specifik variabel sedan analyserats för att sedermera kategoriseras som icke-förekommande, delvis förekommande eller förekommande. Efter det att samtliga respondenters svar bearbetats individuellt på detta sätt har resultaten för varje undersökt variabel slagits samman till ett för korridoren gemensamt resultat. Då denna process kan uppfattas som problematisk på så vis att det medför vissa svårigheter att väga samman flera kvalitativa svar till ett för korridoren gemensamt så var svaren från de boende på respektive korridor varit förvånansvärt samstämmiga. I de fåtal fall där det fanns medlemmar av en korridor som uppgav vitt skilda svar berodde detta oftast på antingen missstolkningar av frågan eller på att personerna bott på korridoren olika länge vilket bidragit till de avvikande tolkningarna.

Problem och trovärdighet

En enkät av det här slaget innebär ofta en mängd problem gällande reliabilitet och validitet. Vad gäller studiens reliabilitet krävs en hög svarsfrekvens för att med säkerhet kunna fastställa de olika designprincipernas förekomst vilket inte har varit fallet då den totala svarsfrekvensen ligger på runt 47 %. Det hade också varit önskvärt med fler korridorer inom ramen för studien vilket ytterligare skulle ökat reliabiliteten. Att studien enbart omfattade två misskötta korridorer leder givetvis också det till en sänkt reliabilitet.

Ett problem gällande enkätens validitet kommer utav att fler talet frågor syftar till att ge svar angående förekomsten av relativt komplicerade och abstrakta designprinciper som till exempel socialt kapital. Även om fler frågor av vilka många varit öppna så är dessa faktorer generellt svår att mäta. Ett ytterligare problem för studien bestod i att undersöka hur mycket var och en bidrog till skötseln av de gemensamma utrymmena på korridoren. Då en bedömning av den egna insatsen lätt kan antas överdrivas så kompletterades en bedömning av de egna insatserna med en generell bedömning av de övriga boendes insatser vilket också kan sägas bidra till en styrkt validitet.

3.3.2 Övrigt material

Övrigt material är hämtat från AF-bostäders hemsida samt från samtal med representanter från AF-bostäder.

4 Resultat

Av totalt 65 respondenter har svar inkommit ifrån 31 boendes på 5 korridorer. I sammanställningen av resultatet nedan har varje korridor fått en kod. KV står för välskött korridor och KM för misskött korridor.

	KV1	KV2	KV3	KM1	KM2
1. Resursens karaktäristik					
Liten storlek	■	■	■	■	■
Klart definierade gränser	■	■	■	■	■
2. Gruppens karaktäristik					
Liten storlek	■	■	■	■	■
Klart definierade gränser	■	■	■	■	■
Delade normer	■	■	■	■	■
Tidigare lyckade erfarenheter – Socialt kapital	■	■	■	■	■
Passande ledarskap – Ung, familjär med externmiljö och knuten till lokal styrande elit	■	■	■	■	■
Interdependens mellan gruppmedlemmar	■	■	■	■	■
Heterogen beskaffenhet, homogen identitet och intresse	■	■	■	■	■
1 och 2. Relation mellan grupp och resurs					
Överlappning mellan resurs och boende	■	■	■	■	■
Hög nivå av dependens mellan grupp och resurs	■	■	■	■	■
Rättvis fördelning av resursen	■	■	■	■	■
3. Institutionella arrangemang					
Enkla regler som är lätta att förstå	■	■	■	■	■
Lokalt styrd tillgång och utformning av styrning	■	■	■	■	■
Enkelt att upprätthålla regler	■	■	■	■	■
Graderade sanktioner	■	■	■	■	■
Tillgång till kostnadseffektiv rättskipning	■	■	■	■	■
Övervakare ansvarsskyldiga gentemot brukare	■	■	■	■	■
1 och 3. Relation resurs och institutionellt arrangemang					
Matchning av skörderestriktioner med regenerering av resurs	■	■	■	■	■
	6	11	5	5	4
					31

Ja Delvis Nej

För att indikera förekomsten av designprincipen används tre olika färger. Grön indikerar att en designprincip är förekommande; orange att den är delvis förekommande och röd att den är icke förekommande.

4.1 Resursrelaterade faktorer

Vad gäller de faktorer som rör resursens beskaffenhet är resultaten från korridorerna i princip identiska vilket var mer eller mindre väntat. Samtliga korridorer är mycket små samtidigt som de är klart avgränsade. Korridorens gemensamma resurser finns också i samtliga fall i anslutning till de individuella rummen. Samtliga respondenter uppger också att de till en hög grad anser sig beroende av resursen och att de inte skulle klara sig utan den. Samtidigt som de uppger detta svar så kan inte denna resurs utgöra samma grad av beroende som ett bevätningsystem vars brukare i visa fall är beroende av för sin överlevnad. Vad beträffar interdependensen appropriatorerna emellan så går det att logiskt resonera sig till att medlemmarna också är beroende av varandra för att resursen skall var i ett gott skick då nivån av renlighet och så vidare baseras på brukarnas individuella arbetsinsatser. Det var enbart hos dem missköta korridorerna en del av de boende uppgav att det ansåg att resursen inte fördelades rättvist bland de boende. I dessa fall rörde det sig om att cirka hälften av respondenterna uppgav att de ansåg att det ibland gjorde mer än de övriga på korridoren vad gäller underhållsarbete på korridoren. Här uppfattade cirka hälften att de utförde mer arbete än andra. Tyvärr har svarsfrekvensen för de missköta korridorerna varit så låg att det inte går att styrka om det är en generell tendens att de boende på sådana korridorer i regel uppfattar att de utför mer arbete än övriga vilket om så varit fallet skulle varit intressant. På välsköta korridorer har tendensen varit tydligare tack vare högre svarsfrekvenser och en övervägande majoritet uppgav att de ansåg sig utföra i princip lika mycket arbete som alla andra. En intressant iakttagelse beträffande faktorn matchning mellan skörderestriktioner och regenerering av resurs är att samtliga respondenter ansåg att reglerna för att sköta korridoren var perfekta och att det inte finns någon anledning att ändra dem. Samtidigt används exakt samma regler av samtliga korridorer. Det vill säga ett roterande veckoschema där två personer delar på städningen under veckan med en gemensam storstädning på söndagen.

4.2 Gruppens karaktäristik

Det mest uppseende väckande på denna punkt är hur missköta och välsköta korridorer verkar skilja sig åt när det handlar om faktorer som rör gruppens

beskaffenhet. Generellt verkar välskötta korridorer karaktäriseras av en högre nivå av socialt kapital, delade normer och ett bättre för resursen anpassat ledarskap. De boende på de välskötta korridorerna har överlag uppfattat ledarskapet som bra och det har axlats av en så kallad korridorsförman vilken i de flesta fall valts av de boende på korridoren och oftast väljs någon av dem som bott längst på korridoren. De flesta förmännen är därför oftast sådana som huserat länge på korridoren och har därav förvärvat en god kunskap om hur resursen fungerar och hur den bör skötas. Det hör till att dessa har kontakt med externa myndigheter i det här fallet AF-studentbostäder. I det teoretiska avsnittet beskrivs ledarskap som att det bör vara ett passande ledarskap. Vad de boende uppfattar som ett passande ledarskap är i första hand inte ett demokratiskt ledarskap utan snarare ett karaktäriserat av auktoritet, hårda krav på regelefterlevnad och tydlighet. Denna form av ledarskap var mycket mer frekvent förekommande i de välskötta korridorerna samtidigt som uppfattningen om hur kompetent ledaren var här betydligt mer unison. Det förekom på flera korridorer, främst misskötta korridorer att en del nyinflyttade inte kände till om det fanns någon ledare och detta sammanföll ofta med att det vid inflyttning inte skedde någon form av välkomstintroduktion för de boende med en presentation av de regler som styr korridorens skötsel. Vidare var korridorsmöten vilka anordnas av korridorsförmännen mer frekvent förekommande på de välskötta korridorerna. Fler möten ger fler möjligheter och utrymme till att diskutera problem och göra gruppen uppmärksam på de gemensamma utmaningar gruppen står inför. Förövrigt var den gängse uppfattningen på välskötta korridorer att merparten av de boende på korridoren var måna om en hög standard gällande städning och skötsel vilket indikerar delade normer samtidigt som dessa korridorer uppvisade betydligt mer socialt kapital i och med att det på dessa korridorer var betydligt mer vanligt att studenterna umgicks och gjorde aktiviteter tillsammans. Vad gäller heterogen beskaffenhet och homogen identitet så kan brukarnas beskaffenhet konstateras vara mer eller mindre identisk för de båda korridorstyperna samtidigt som identiteten brukarna emellan uppfattas som relativt lik dock något högre för de välskötta korridorer.

4.3 Institutionella arrangemang

Samtliga respondenter uppgav att de uppfattade reglerna som enkla att förstå och okomplikerade. Detta kontrollerades emot att de fick kortfattat beskriva de regler som styrde städningen på korridoren och i samtliga fall för de fem korridorerna var dessa beskrivningarna identiska. Vad gäller den lokalt styrda tillgången och utformningen av styrningen visade sig förekomsten av denna designprincip något svårbedömd. Från AF-studentbostäders sida finns enbart rekommendationer på hur styrningen kan gå till samtidigt som de boende på korridoren är fria att skapa vilket system de vill för att se till att resursen sköts. Det är problematiskt att reda ut vilken möjlighet brukarna har gällande möjligheten att utforma styrningen då i princip samtliga respondenter uppger att de aldrig varit med om någon regelförändring vilket de uppger bero på att det aldrig funnits någon anledning

beroende på att det nuvarande systemet är det optimala. En välskött korridor uppger dock att det där skett en institutionell förändring och generellt är attityden till huruvida en regeländring är möjlig mycket mer positiv bland de boende på de välskötta korridorerna. Dessa uppgav samtidigt att styrningen var starkt karaktäriserad av demokrati något som även uppgavs finnas bland de misskötta korridorerna men här ledde detta bara till att alla fick framför sin mening men de såg möjligheterna till förändring som strakt begränsad då för många helt enkelt inte bryr sig. En annan skillnad mellan misskötta och välskötta korridorer på den här punkten verkade vara att de oftare håller korridorsmöten samt att uppslutningen bland de boende är bättre på välfungerande korridorer. Vad gäller upprätthållande av regler visar resultaten på att det är lättare på de välskötta korridorerna samtidigt som två av tre välskötta korridorer delvis menar att detta är svårt på grund av att de som bryter mot reglerna kan gömma sig i mängden och det är mycket svårt att veta vem som gjort vad. På de misskötta korridorerna uppfattas denna situation som mycket problematisk.

Sanktioner från korridorens sida verkar inte förekomma på någon av korridorerna för komma till rätta med regelefterlevnad. På en misskött korridor uppgavs dock att det förekom en del sociala former av bestraffningar men inget som var införlivat i den institutionella ordningen utav korridoren själv. Många uppgav i sina svar att det fanns sanktioner och bestraffningar från AF-bostäders sida riktade mot korridoren men det var inte vad denna fråga syftade på. Det finns inte heller någon tillgång till kostnadseffektiv rättsskipning på de fem korridorerna. I fallen med de välskötta korridorerna menar respondenterna på att det ytterst sällan uppstår konflikter och när det gör det så löses det genom samtal. På de misskötta korridorerna uppgavs att det var mer frekvent förekommande med konflikter samtidigt som de inte kan hävdas vara allt för vanliga inslag i vardagen. Oftast löses det även här med samtal men det förekommer också en del ”arga lappar”.

Vad gäller övervakarnas ansvarskyldighet gentemot brukarna så finns ingen direkt övervakare på korridorerna men korridorsförmannen kan till viss del ses som innehavare av en sådan roll. Denna person är i de flesta fall vald vilket dock inte uppfattas av alla då detta i många fall skett långt innan en del flyttat in på korridoren. Generellt har de ingen uttalad ansvarskyldighet gentemot brukarna mer än att hålla i möten och korridorskassan. Personen sköter också kontakter med AF och enligt dessa har det aldrig skett att en korridorsförman avsatts men därmed inte sagt att det är omöjligt.

5 Diskussion och slutsats

Förekomsten av både lyckade samt misslyckade fall av självförvaltning visar på att den problematik som förknippats med gemensamma resurspooler kan upphävas samtidigt som det gemensamma ägandet ställer brukarna inför en situation som är svårlöst och som i många fall slutar med en suboptimal användning av resursen. Frågan som många har ställt sig angående dessa varierande utfall är vad som gör att vissa gemensamma resurser överlever och frodas samtidigt som vissa överutnyttjas och dör ut. I metodkapitlet fördes diskussionen huruvida studentkorridoren skulle kunna ses som en gemensam resurspool eller inte och kontentan av denna diskussion torde vara att så är fallet samtidigt som det skall påpekas att det finns väsentliga skillnader emellan gemensamma resurspooler. Vad gäller styrningen av dessa har verkligheten visat sig betydligt mindre begränsande än den världen i vilken de två arresterade herrarna i fångarnas dilemma befinner sig. Genom möjligheten till ständig kommunikation och ständigt nya spelomgångar kan de som befinner sig i en situation karaktäriserad av fångarnas dilemma ta sig igenom den och uppnå den mest optimala lösningen. Dock tyder myriader av fall av utfiskning, avskogning och miljöförstöring på att detta dilemma ytterligare behöver hjälp på traven för att kunna lösas då det i många fall inte verkar räcka med att människan är rationell för att den skall kunna uppnå rationella kollektiva lösningar.

Vad gäller de designprinciper som underlättar skapandet av hållbar självförvaltning så tyder resultaten på att svaret på denna gåta inte verkar ligga inom ramen för det institutionella arrangemanget. Även om välskötta korridorer verkar besitta en institutionell ordning som är mer öppen för förändring och lokal utformning så saknas helt förekomst av sanktioner för brott mot de gemensamma reglerna. Det finns heller ingen institutionaliserad form för rättskipning, vilket troligtvis beror på att det inte finns några straff, men också för att det är relativt ovanligt med konflikter. Anledningen till detta kan ligga i att en tillfällig försämring av resursen inte är förknippad med några direkta hot. Hade den gemensamma resursen varit nödvändig för livsnäringen är det kanske mer troligt att det förkommit både straff och konflikter. Detta skulle kunna betyda att det finns en koppling mellan förekomst av sanktioner samt graden av brukarnas beroende. Möjligtvis är det så att sanktioner och straff, men även till vis del övriga designprinciper rörande det institutionella arrangemanget, enbart kommer införas fullt ut av gruppen om det finns en risk för att livsnäringen kommer i fara. Under förutsättningar då detta inte är fallet anses kanske denna ansträngning för kostsam för gruppen. Detta skulle i så fall markera en distinktion mellan livsnödvändiga resurser och de som inte är det. Samtidigt är inte alla tre forskare överens om beroendegradens betydelse för utfallet och Balland & Platteau för inte fram den

som en vital designprincip. En annan anledning till varför sanktioner inte förekommer kan komma av att det är svårt att övervaka resursen och fastställa vem som brutit mot reglerna. Samtidigt skall inte förekomsten av sanktioner samt tillgången på kostnadseffektiv rättskipning överdrivas då Baland & Platteau utelämnar dessa bland sina designprinciper.

Det är istället de designprinciper rörande gruppens karaktäristik som verkar fälla avgörandet i fall korridoren skall lyckas med hållbar självförvaltning eller inte. De välskötta korridorerna visar här att de i högre utsträckning än misskötta korridorer delar normer, har högre socialt kapital samt i högre grad åtnjuter ett ledarskap karaktäriserat av tydlighet, disciplin och styrning. Vad som verkar vara fallet här är att dessa designprinciper verkar kunna upphäva bristen på institutionella designprinciper. Detta stämmer i så fall med Katz (2000) slutsats att högt socialt kapital hos brukarna av en resurs kan leda till en känsla av ägande, respekt för gemensamma regler och gränser samt fungera som en mekanism för övervakning och regelefterlevnad. Brist på socialt kapital å andra sidan i kombination med dåligt definierade äganderättigheter resulterar enligt Katz istället i en underminering av resursen hos gemensamt ägda resurspooler. I detta fall verkar de välfungerande korridorerna inte utvecklat något system för sanktioner. Det torde dock vara överflödigt att instifta sådana i ett fungerande system med relativt hög regelefterlevnad. Det är istället i de misskötta korridorerna som dessa borde införas men av döma av resultatet ovan verkar det inte finns allt för stora möjligheter till ändra i den rådande institutionella ordningen. För att undvika att hamna i fångarnas dilemma vilket de boende på två av dessa fem korridorer verkar ha gjort så ser det ut som att vägen ut går genom ökad kommunikation, umgänge och ett kraftfullt ledarskap.

Sett till de 19 testade designprinciperna så är det Baland & Platteau som är mest pricksäkra på att peka ut de faktorer som fällt avgörandet. Dessa har både framfört vikten av socialt kapital, delade normer och ett passande ledarskap, samtidigt som de inte tillskriver graderade sanktioner, tillgång på kostnadseffektiv rättskipning eller brukarnas beroendegrad någon vikt. Det är enbart på två av tolv punkter som de brister gentemot resultatet och det rör övervakarnas skyldigheter samt heterogen beskaffenhet och homogen identitet. På den senare punkten är det dock vis skillnad mellan välskötta och misskötta korridorer då de boende på välskötta korridorer verkar besitta en mer homogen identitet vilket ytterligare talar för Baland & Platteau.

För att komma längre i forskningen kring designprinciper och faktorer som leder till framgångsrik hållbar självförvaltning borde det inom gruppen för gemensamma resursvaror göras distinktioner mellan de olika typerna av resurser med hänseende på exkluderbarhet och reducerbarhet. Forskningen har nått långt i jakten på att förstå de grundläggande principerna bakom den gemensamma resurspoolens problematik men för att fördjupa förståelsen och börja förstå hur designprinciperna interagerar med varandra behövs kanske ett tydligare fokus och konstaterande att det finns väsentliga skillnader inom gruppen för gemensamma resurspooler. Vid en närmare blick på Ostroms forskning och särskilt hennes mest kända verk *Allmänningen som samhällsinstitution* (1990) använder hon data från

flera olika typer av gemensamma resurspooler i syfte att skapa en generell teori kring vilka designprinciper som är nödvändiga för att uppnå hållbar självförvaltning. Problemet med denna ansats är att dessa resurser först blir jämförbara då de gjorts mer abstrakta vilket medför att viss specifik karaktäristik måste bortses ifrån. Denna kritik berör till vis del även denna uppsats vars ambition är att uttala sig om det generella baserat på enbart en typ av resurs. Som vi sett är den grundläggande funktionen för gemensamma resurser densamma men dock tenderar de att variera på andra områden. Vad denna kritik syftar till är att konstatera att generella designprinciper kanske helt enkelt är för generella för att ge en ingående bild av vad som leder till hållbar själv styrning. Samtidigt säger denna kritik att nedanstående resultat är främst applicerbart på gemensamma resurspooler med liknande karaktäristik vilket i det här fallet skulle innefatta till exempel bevattningssystem men särskilt skapade resurser utan direkt kommersiellt värde.

6 Referenser

6.1 Artiklar och böcker

- Andersson, Bengt-Erik. (2007). *Som man frågar får man svar - En introduktion i intervju- och enkätteknik*. Stockholm, Nordstedt förlag.
- Agrawal, Arun. (2001). *Common-property institutions and sustainable governance of resources*. World development, Vol. 29, No.20:1649-1672.
- Agrawal, Arun. (2003). *Sustainable governance of common-pool resources: Context, methods, and politics*. Annu. Rev. Antropol. 32:243-62.
- Baland, J. M., & Platteau, J. P. (1996). *Halting degradation of natural resources: Is there a role for rural communities?* Oxford: Clarendon Press.
- Buck, Susan J. (1998). *The commons - An introduction*. London: Earthscan publications
- Carter, Neil, (2007). *The Politics of the Environment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cavalcanti, Carina; Schläpfer, Felix; Schmid, Bernhard. (2010). *Public participation and willingness to cooperate in common-pool resource management: A field experiment with fishing communities in Brazil*. Ecological Economics, 69:613-622.
- Haas, M. Peter; Keohane, O. Robert; Levy, A. Marc. (1993). *Institutions for the earth: Sources for effective international environmental protection*. United states of America: Massachusetts Institute of Technology.
- Hardin, Garrett. (1968). *The tragedy of the commons*. Science, vol. 162, 1243-1248
- Hopkin, Jonathan. (2002). *Cooperative method*, i David March och Gerry Stokers, *Theory and methods in political science*. Storbritannien: Palgrave macmillan.
- Katz, G. Elisabeth. (2000). *Social capital and natural capital: A comparative analysis of land tenure and natural resource management in Guatemala*. Land economics, vol 76, no.1:114-132.
- Jackson, Tim. (2009). *Välfärd utan tillväxt – Så skapar vi ett hållbart samhälle*. London: Earthscan publication limited.
- Ostrom, Elinor. (1990). *Allmänningen som samhällsinstitution*. Lund: Arkiv förlag
- Ostrom, Elinor. (1992). *Institutions as rules. Foundations of social capital*.
- Ostrom, Elinor; Dolšak, Nives. (2003). *The commons in the new millenium: Challenges and adaptation*. United States of America: Massachusetts Institute of Technology.

- Sick, Deborah. (2008). *Social contexts and consequences of institutional change in the common-pool resource management*. Society and natural resources, 21:94-95.
- Tang, Shui Yan. (1991). *Institutional arrangements and the management of common-pool resources*. Public administration review vol.51, no.1, pp.42-51.
- Wade, R. (1988). *Village republics: Economic conditions for collective action in South India*. Oakland: ICS Press.
- Wade, R. (1987). *The management of common property resources: Collective action as an alternative to privatisation or state regulation*. Cambridge journal of Economics, 11:95-106.

6.2 Hänvisning till källor på Internet

Hemhyra.se, Eva Jacobsson. Senast uppdaterad 22 september 2010. "Vägglös - Så blir du kvitt dem".

[http://www.hemhyra.se/TipsForHyresgaster/Sidor/V%C3%A4gg%C3%B6sl---](http://www.hemhyra.se/TipsForHyresgaster/Sidor/V%C3%A4gg%C3%B6sl%C3%A5-blir-du-kvitt-dem.aspx)
[s%C3%A5-blir-du-kvitt-dem.aspx](http://www.hemhyra.se/TipsForHyresgaster/Sidor/V%C3%A4gg%C3%B6sl%C3%A5-blir-du-kvitt-dem.aspx)

SVT.se, okänd upphovsman. Senast uppdaterad 3 augusti 2009. "Råttor härjade studentkorridor".

http://svt.se/2.33538/1.1642025/rattor_harjade_i_studentkorridor?lid=puff_1642025&lpos=rubrik.

Ostrom, Elinor. (1997). Nedladdad 2011-01-15. "Common-pool resources and institutions: Toward a revised theory". <http://dlc.dlib.indiana.edu/dlc/handle/10535/5674>

7 Bilaga - Enkät

Korridorenkät

Hej!

Först vill jag bara tacka för att du tar dig tid att svara på denna enkät som ligger till grund för min c-uppsats i statsvetenskap. Uppsatsen handlar om kollektivhandlande och gemensamma resurspooler och ämnar undersöka vilka faktorer som leder till en hållbar självförvaltning av en gemensam resurs; i det här fallet studentkorridoren. Samtliga frågor i denna enkät refererar till de gemensamma utrymmena av er studentkorridor och inte era individuella rum. Alla som deltar i den här enkätstudien garanteras full **anonymitet** samtidigt som jag vill påpeka denna uppsats inte är intresserade utav era svar individuellt utan sett till er som grupp. Har du några frågor kring enkäten så får du gärna maila till gusmagax@student.gu.se.

Med vänlig hälsning

Axel Magnusson

Instruktioner

Enkäten inleds med ett fåtal kontrollfrågor. Där efter följer 34 frågor där det antingen gäller att **ringa in** ett alternativ eller skriva ett kortare svar. Ibland kommer du också ombes välja ett alternativ för att sedan motivera ditt val. Försök också skriva så läsligt som möjligt. Lycka till!

Kontrollfrågor:

Ålder:

Kön:

Kvinna

Man

Hur länge har du bott på korridoren? (Ange i månader och år)

Hur länge till tror du att du kommer bo på korridoren? (Ange i månader och år)

1. Hur vanligt är det att det bor fler personer på korridoren än vad det finns rum?

- Nästan alltid
- Ofta
- Ibland
- Nästan aldrig

2. Om det är så att det bor fler personer på korridoren. Hur många fler i snitt än antalet rum rör det sig om?

- 1-2
- 3-4
- 5-6
- 7-8
- 8<

3. Vilken skillnad tycker du dig se gällande korridorens skötsel av gemensamma ytor som t.ex. kök och duschar då det bor fler personer på korridoren än det avsedda antalet?

- Det blir markant sämre (smutsigare)
- Det blir sämre
- Ingen skillnad
- Det blir bättre
- Det blir markant bättre (renare)

4. Enligt Dig, finns det några förhållningsregler från korridorens eller AF bostäders sida gällande hur många som får bo i ett korridorssrum? Om DU inte vet skriv enbart "vet ej".

AF studentbostäder:

Korridoren:

5. Hur bra tycker DU att övriga på korridoren är på att följa de regler för städning och skötsel som är uppsatta för korridoren?

Mycket bra
Bra
Ok
Dåligt
Mycket dåligt

6. Hur väl tycker du att du är på att följa de regler för städning och skötsel som är uppsatta för korridoren?

Mycket bra
Bra
Ok
Dåligt
Mycket dåligt

7. Enligt dig, vilket alternativ representerar bäst de boende på din korridor?

100 % vill ha rent och snyggt
75 % vill ha rent och snyggt, 25 % bryr sig inte
50 % vill ha rent och snyggt, 50 % bryr sig inte
25 % vill ha rent och snyggt, 75 % bryr sig inte
100 % bryr sig inte

8. Hur ofta händer det att du hoppar över att diska eller städ vilket enligt reglerna för korridorrens skötsel ligger på ditt ansvar?

Dagligen
Flera gånger i veckan
Någon gång i veckan
Någon gång i månaden
I princip aldrig

9. Litar på du att andra på korridoren gör det som åligger dem att göra? (Om man tex antar att någon har städvecka. Tror du då generellt att personen kommer göra det som är ålagt denne?

Alltid

Oftast

I cirka hälften av fallen

Sällan

aldrig

10. Hade du bott på korridor innan du flyttade in här?

Ja

Nej

Om ja på fråga 10, hur skulle du betygsätta denna tidigare upplevelse?

Mycket bra

Bra

Ok

Dålig

Mycket dålig

11. När det flyttar in nya på korridoren eller när du var ny, görs/gjordes det något för att välkomna dem/dig?

Nej

Ja

Om ja på fråga 11, vad gör/gjorde ni/dem?

12. Umgås du med någon på korridoren utanför själva korridoren?

Nej

Ja

Om ja på fråga 12, hur många?

13. Hur många på korridoren anser du att du har en god/bra relation till? Välj det alternativ som ligger närmast ditt svar.

100 %

75 %

50 %

25 %

0 %

14. Hur ofta gör ni som korridor aktiviteter tillsammans? (Dvs arrangerade aktiviteter som fest, måltider etc.)

Dagligen

Flera gånger per vecka

En gång per vecka

En gång per månad

En gång per termin

Aldrig

15. Hur ofta deltar du i dessa aktiviteter?

Alltid

Oftast

Ibland

Sällan

Aldrig

16. Med hur stor andel av de boende på korridoren kan du rent generellt identifiera dig med gällande åsikter, normer, personlighet etc.?

100 %

75 %

50 %

25 %

0 %

17. Finns det någon på din korridor som fungerar som någon form av ledare gällande det gemensamma arbetet på korridoren?

Nej

Ja

Om ja på fråga 17, hur ser detta ledarskap ut? Förklara (Tex vald representant eller diktator)

Om ja på fråga 17, Vilken är din inställning till detta ledarskap? (Bra eller dåligt? motivera!)

18. Vad är din åsikt kring den nuvarande nivån av renlighet och ordning rörande korridorens gemensamma ytor som tex kök, duschar etc?

Nivån bör bli mycket bättre

Nivån bör höjas något

Nivån är bra där den är

Nivån är något för hög, borde sänkas något

Nivån är allt för hög, borde sänkas mycket

19. Hur ofta använder du korridorens kök för tillagning av din mat?

Varje dag

Flera dagar i veckan

Någon dag i veckan

Nästan aldrig

20. Hur skulle du uppskatta din beroendeställning till korridorens gemensamma faciliteter så som kök, dusch etc?

Skulle inte klara mig utan det

Skulle klara mig utan men det skulle vara svårt

Skulle lätt klar mig utan

21. Känner du att du har samma tillgång samt möjlighet att använda de gemensamma faciliteterna som alla andra på korridoren?

Ja

Nej

Om nej på fråga 21, på vilket sätt är du hindrad?

22. Hur mycket arbete i form av t.ex. städning, diskning etc känner du att du lägger ner gentemot övriga på korridoren?

Jag känner alltid att jag gör mer än andra

Jag känner ibland att jag gör mer än andra

Jag känner att jag gör ungefär lika mycket som alla andra

Jag känner att jag gör lite mindre än andra

Jag känner att jag gör mycket mindre än andra

23. Anser du att reglerna för korridorens skötsel är okomplicerade och lätta att förstå?

Ja

Nej

Om nej på fråga 23, vad gör dem komplicerade och/eller svåra att förstå?

24. Beskriv kortfattat hur de regler ser ut som reglerar städning av de gemensamma delarna av korridoren. (Tex om det finns ett roterande städschema och i så fall hur det ser ut.)

25. Hur ofta har ni korridormöten?

- Flera gånger i veckan
- En gång i veckan
- Ett par gånger per månad
- En gång per månad
- Någon gång per termin
- Nästan aldrig

26. Hur ofta deltar du?

- Alltid
- Oftast
- I cirka hälften av fallen
- Sällan
- Aldrig

27. Vad tas upp på dessa möten?

28. Vilken är din generella uppfattning om de regler styr städning, diskning etc. på korridoren? Är de bra dåliga? Motivera!

29. Är det i din mening möjligt att ändra de regler som styr er interna skötsel utav korridoren?

Ja

Nej

Om ja på fråga 29, hur går en sådan här förändring till? (Tex genom en liten grupps tvång, röstningsförfarande etc) Motivera!

Om ja på fråga 29, om du varit med om en ändring, hur löd den gamla regeln och hur löd den nya?

Om nej på fråga 29, varför skulle inte detta vara möjligt?

30. Tycker du att det generellt råder en demokratisk ordning på korridoren?

Ja

Nej

Motivera!

31. Finns det på din korridor uppsatta regler för bestraffningar och /eller sanktioner mot dem som bryter mot de gemensamma reglerna?

Ja

Nej

Om ja på fråga 31, hur ser dessa regler ut?

32. Är det svårt att se till att reglerna som korridoren har för sina gemensamma resurser (kök, duschar etc.) följs?

Ja

Nej

Om ja på fråga 32, vad beror detta på? Motivera!

33. Om det uppstår konflikter kring tex städning på korridoren hur löser man dem?

34. Anser du att de regler ni har på er korridor är välanpassade efter er som grupp och resursens egenskaper? D.v.s. har man i utformningen av hur korridorens skall skötas tagit all nödvändig information i beaktande?

Ja

Nej

Motivera!

Tack för din medverkan!